

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto (año) XXXII, 1

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

januar-februar (enero-febr.) 1985

Ob zahvalni maši
za 30 let življenja

Slovenske kulturne akcije

Prav je, da smo se zbrali pri maši ob 30-letnici SKA, da se zahvalimo Bogu za blagoslov, s katerim je spremljal ustanovitev in delovanje organizacije.

Cerkev vedno čuti dolžnost, da spremlja človekovo kulturno življenje. Kajti vsakdo je dolžan, pridobiti si toliko kulture, kolikor je potrebuje za izvrševanje svojega poklica v času in kraju, v katerem živi. Cerkev sicer ni ustanovljena zato, da bi ustvarjala svetne kulturne dobrine, njen namen je nadnaravno življenje. Zaveda se pa, da je Bog sam naložil človeku že v raju dolžnost kulturnega dela: „Naraščajta in množita se in podvrzita si zemljo.“ (Gen 1,28.)

Cerkev ve, kako kultura omogoča človeku dostojno življenje na zemlji. Cerkev tudi ve, kako kultura omogoča in olajšuje njeno svojsko delo: označevanje božjega kraljestva, in nekatere kulturne pridobitve celo uporablja pri svojem življenju in delu: arhitekturo za stavbe, slikarstvo in glasbo.

Cerkev je mnogim narodom posredovala visoke kulturne vrednote, jih je izomikala in vzgojila.

Tudi SKA je s svojim delom mnogo storila za kulturno življenje naših rojakov, zlasti v zdomstvu in zamejstvu, in za to njeno delo se ji moramo zahvaliti in mu k njemu čestitati.

Mons. Anton Orehar

ob vstopu v četrto desetletje

Iz predsednikovih misli ob jubilejnem srečanju

V cerkvi smo se zahvalili Bogu za blagoslov teh nad 30 let, v svojih molitvah smo se spomnili njenih pokojnih ustanovnih in drugih članov: Jurčeca, Marolta, dr. Lenčka, Glavača, Mauserja, Truhlarja, Baraga, Jeze, Kacina in drugih, pa najzadnje umrlega Kunčiča.

Naše misli pa gredo danes k začetkom SKA pred tremi desetletji.

Ko se je pokazalo, da naš skorajšnji povratek domov ne bo mogoč, smo se sprijaznili z našim izseljenstvom in začeli ostvarjati pogoje za zdravo in močno slovensko izseljensko življenje. Hoteli smo najprej sami živeti še naprej kot Slovenci, slovenski izobraženci, slovenski kulturniki, ustvarjalci, in hoteli smo tudi našemu izseljenskemu novemu rodu posredovati čim več tega slovenstva. Ta skrb je rodila tudi Slovensko kulturno akcijo. V njej naj bi slovenski kulturni delavci imeli pobudo in možnost za slovensko kulturno ustvarjanje in za posredovanje svojega kulturnega bogastva vsej izseljenski skupnosti, posebno še porajajočemu se mlademu rodu. To ravnanje smo smatrali za narodno dolžnost vsakega slovenskega kulturnega delavca v izseljenstvu. In da bi bilo izpolnjevanje te dolžnosti čim lažje, zato se je ustanovila SKA.

Zdaj nastane vprašanje: Ali bo čez nekaj desetletij, ko masikije ne bo več slovenskih ustvarjalcev, naša organizacija še vseizseljenska Slovenska kulturna akcija, ali pa bo le še Slovenska kulturna akcija v Argentini. In drugo vprašanje: Kaj storiti, da bo vsaj v Argentini tudi v prihodnje čim več mladih slovenskih kulturnih ustvarjalcev, da bi vsaj tu Slovenska kulturna akcija še dolgo močno živela? Kaj naj v ta namen stori in dela Slovenska kulturna akcija v bližnjih letih?

Tu se pred nami poraja še drug vidik: Ako obstoji upanje, da se domovina v bližnji bodočnosti demokratizira, ali se bodo mogli tedaj v tujini živeti otroci slovenskih izseljencev tako močno nasloniti na kulturo matične domovine, da bodo iz nje vdihavali slovenski kulturni zrak, si približali slovenski kulturni svet? Tako bi vse lažje slovensko kulturno živeli in delovali. Ali ne bi bilo mogoče, da bi v tem primeru ne le v Argentini, ampak še marsikje drugje mladi, biološko slovenski rod postajal v večji ali manjši meri tudi kulturno slovenski? Kako bi slovenska izseljenska skupnost, kako Slovenska kulturna akcija izrabila to možnost naslonitve na domovino, katere možnosti danes še ni?

Sploh bi bilo v primeru demokratiziranja domovine tudi sicer delovanje Slovenske kulturne akcije v marsičem lažje, saj bi za njenimi prizadevanji stal narod v celoti. Poleg vsega, v pravilih SKA predvidenega slovenskega kulturnega delovanja, bi bil pač glavni povdarek v njenih prizadevanjih v tem, kako posredovati mlademu izseljenskemu rodu slovenski kulturni milje, da bi vsaj nekateri tudi iz njega živeli in postali tudi kulturno Slovenci. Vsem drugim pa naj bi SKA posredovala še naprej to, kar dela že sedaj, seveda v popolnejši meri: kar se da temeljito poznanje slovenskih kulturnih vrednot, da se bi z veseljem zavedali svojega slovenskega izvora in se ob slovenskih vrednotah bogatili, tudi če se ne bodo počutili Slovenci.

Slovenski narod je tako majhen, pa še ta je v domovini v sedanjih razmerah vsestransko prizadet in ogrožen! Dolžnost Slovencev zlasti v tujem, a svobodnem svetu pač je, da sodelujemo pri rešitvi in okrepitvi naroda pred vsem s tem, da tudi v tujini ostajamo Slovenci, v kolikor se le da. *Ni nesmiselna ideja, da bi se v tujino pred desetletji izseljeni Slovenci vsaj v svojih otrocih danes in v prihodnje, ko se spet demokratizira, vračali. A ti otroci morajo biti Slovenci!* To se zdi važno poslanstvo vsega našega slovenskega organiziranega kulturnega življenja v izseljenstvu, tudi Slovenske kulturne akcije.

SKA je 30 let in več živela, še živi in upamo, da bo živela vsaj do svojega zlatega jubileja. Poleg Bogu in spominu naših pokojnih se imamo ob tridesetletnici zahvaliti – drug drugemu: ustvarjalci, odjemalci, podporniki, mecenji in organizatorji; drug ob drugem, roko v roki, ramo ob rami, ta napor vseh je rodil, kar je doslej pomenila SKA za slovensko izseljenstvo in slovenstvo sploh.

zahvalno srečanje ob tridesetletnici ska

Ko je Slovenska kulturna akcija doživljala v mesecu februarju trideset let svojega življenja, je bil tedaj počitniški čas in zato ni bilo misliti na kako, če tudi še tako skromno proslavo. Kasneje med letom so bili pa naši organizaciji določeni sobotni večeri povsem zavzeti z našimi kulturnimi večeri in prireditvami, tako da proslava tudi ni mogla priti na vrsto. Mogli smo pripraviti nekaj primernege šele za konec leta, in tako se je v petek, 14. decembra 1984 zbralo kakih 30 najvidnejših sodelavcev Slovenske kulturne akcije v Slovenski hiši k zahvalni maši v cerkvi Marije Pomagaj, ki jo je daroval naš član mons. Anton Orehar s somaševalcema, našim predsednikom Ladislavom Lenčkom CM in vodjem teološkega odseka dr. Mirkom Gogalo. Mons. Orehar je imel med mašo duhovno misel, katere glavno vsebino objavljamo kot

gloso na robu prve strani. Sv. mašo je daroval po namenih SKA.

Po maši so se vsi navzoči udeležili skromne zakuske v gornji obednici Slovenske hiše k prijetnemu srečanju, pri katerem je imel predsednik SKA nagovor, katerega glavne misli so objavljene na čelni strani te številke GLASA. Mons. Anton Orehar je izrazil predsedniku čestitke k tridesetletnemu delovanju SKA v imenu slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, častni predsednik SKA dr. Tine Debeljak pa je voščil v imenu Slovenskega Narodnega Odbora.

Navzoči so se še lep čas zadržali v prijateljskem razgovoru ob zakuski, ki jo je pripravila odbornica Katica Cukjati. Srečanje ob tridesetletnici je v vseh obnovilo zavzetost za nadaljnje delo v pospeševanje slovenske kulture v izseljenstvu.



Pri zakuski ob jubileju SKA. V sredi med obema predsednikoma vodja slovenskega dušnega pastirstva v Argentini, tudi ustvarjalni član v teološkem odseku SKA, mons. Anton Orehar, na njegovi levi častni predsednik dr. Tine Debeljak, na njegovi desni pa predsednik odbora SKA Ladislav Lenček CM.

obrisi družbene preosnove - naše novo izdanje

Kot je bilo napovedano, bo v kratkem izšla pri SKA nova knjiga, ki jo je napisal dr. Marko Kremžar: „Obrisi družbene preosnove“ To 120. izdanje SKA je novost ter izraz zanimanja ustanove za različna področja slovenske stvarnosti. S to knjigo kaže SKA tanek posluh za klic sodobnega slovenskega človeka po besedi, ki govori iz globine krščanstva za današnji čas.

„Obrisi družbene preosnove“ je po svoji vsebini in značaju namenjena vsakemu človeku, ne le zdomcu, temveč predvsem tudi matičnemu Slovincu. Knjiga je poziv k odkritemu dialogu, je teza, ki od sogovornika terja odgovor za skupno pot k strnitvi. Kremžarjeva knjiga je kompendij, ki obravnava moralna vprašanja družbe in naroda, vendar ne z namenom ideološke pritegnitve, pač pa prikazati soočenje različnih nazorov, predvsem liberalizma, marksizma in cerkvenega nauka.

Vprašanja, ki jih obravnava, so med drugimi sledeča: Socialna vprašanja in vprašanja osebe v skupnosti; Svoboda in smoter; Lastninske pravice in dolžnosti; Vzajemnost v skupnosti; Oblike vladavin; Množična občila; Politična svoboda in slovenstvo; Cena miru; Meje politike in gospodarstva; Zakaj krepost?

Dr. Marko Kremžar je že večkrat obravnaval družbena vprašanja v luči cerkvenih okrožnic predvsem v Svobodni Sloveniji in Duhovnem življenju. V njih je

dokazal težko dosegljivo ravnovesje med cilji emigrantske skupnosti in ideali naroda. V tem smislu so „Obrisi“ nesporno ena izmed najdragocenejših knjig, kar jih je izdala SKA. Od nje moremo pričakovati tudi povod za spremembo slovenske stvarnosti. Tako piše v prvem poglavju *Sanje – pričetek stvarnosti*: „Spremenila se bo (slovenska stvarnost), kadar bomo kot narod pričeli sanjati o drugačni, boljši, višji stopnji sožitja. Ko bodo naše sanje postale tako žive, da nam bo siva sedanost postala nevzdržna, bomo našli moč za spremembe, za novo rast in za odločitev, da krenemo skupno po novi poti.“ (str. 7.)

In dalje na strani 9: „Ravnovesje, ki je sad pažnje in napora, pa nam je ponujeno kot možnost in ne kot neizbežna nujnost... Bodoča stvarnost je odvisna od pravilnosti sedanjih razmišljanj, od prepričljivosti sanj, ki so jih spočele.“

Čeprav knjiga ni težka ali zelo zahtevna, je le ob temeljitem študiju mogoče odkriti vse njeno bogastvo. Potrebno pa je tudi samostojno razmišljanje. Pri tem pogrešamo bibliografske podatke in napotke, ki bi bralcu služili za osvetlitev in dopolnitev vprašanj. Kljub temu dr. Kremžar pokaže različne smeri predvsem za pogovor navzven. Knjiga ne nudi le izredno dobro informacijo, ampak je tudi zanesljiv priročnik v iskanju vedno bolj jasnega, pristnega in trdnega pojmovanja krščanske družbene preosnove.

novi člani SKA

Ljubo Sirc

Konec 1984 se je na povabilo SKA pritrtilno odzval dr. Ljubo Sirc in postal član Odseka za družbene vede SKA.

Dr. Sirc se je rodil 1920. leta v Kranju, dokončal gimnazijo v rojstnem kraju in 1943 diplomiral iz prava na Ljubljanski univerzi. Po nemški okupaciji Gorenjske je 1941 pobegnil v Ljubljano. Z Nagodetovo skupino se je priključil OF. Zaradi zavzemanja za gen. Mihajlovića je bil 1942. leta iz nje izključen. Leta 1943 je pobegnil v Švico. Po sporazumu Tito-Subašičevem se je preko Francije in Italije vrnil v Dalmacijo, od tam pa kot partizan v Slovenijo.

V prvih dveh letih poveljne dobe je sodeloval pri poskusu organiziranja demokratske opozicije. Dobil je mesto v Oddelku za dnevne vesti Tiskovnega urada pri predsedstvu vlade LRS. V tistem času se je sestajal s člani Nagodetove skupine, ki je zagovarjala zблиžanje Jugoslavije z Zahodom in odmik od Sovjetske zveze. S svojo skupino se je 24. maja 1947 znašel v zaporih UDBE. Dolžili so ga vohunskih zvez z britanskim konzulom in sabotaže gospodarskega načrta. Obsojen je bil na smrt, potem pa pomiloščen in po šestih letih izpuščen iz ječe. Umaknil se je v tujino in v Švici študiral gospodarstvo, kjer je tudi doktoriral.

Iz Švice se je preselil v Anglijo, kjer je bil imenovan najprej za docenta gospodarskih ved na Univerzi v Vzhodnem Pakistanu, nato na vseučilišču v mestu Dundee na Škotskem, leta 1966 pa na Univerzi Beardsen pri Glasgowu.

Med njegovimi publikacijami naj omenimo dokument tega, kar se je dogajalo v zaporih UDBE pod naslovom Nesmisel in smisel (London, 1968), Poskus demokratske opozicije (Zbornik Svobodne Slovenije, Bs. As. 1963, str. 82-110), Nekateri nerešeni problemi samoupravljanja (Zbornik, 1975, str. 135-157).

Peter Urbanc

Prav tako se je pritrtilno odzval vabilu SKA dr. Peter Urbanc ter postal član Slovenske kulturne akcije v njenem Odseku za družbene vede.

Dr. Peter Urbanc je takoj po vojni zapustil domovino ter se naselil v Torontu (Kanada). Njegovo kulturno delovanje obsega področje politike in gospodarstva. Na prvem brani stališče, da je nazorna podlaga politične emigracije demokratski pluralizem, odprt vsem strankam in posameznikom, ki naj priznavajo, da se narod odloča za svoje voditelje z demokratskimi volitvami, in izključujejo kakršnokoli nasilje. V ekonomiji zastopa Urbanc stališče prostega gospodarskega sistema ter je v tem smislu večkrat snoval načrte za bodočo ureditev Slovenije. Urbanc objavlja svoje analize gospodarskih položajev v različnih časopisih. Nastopil je tudi kot predavatelj v Dragi (1974).

odšli so

† dr. Rajko Ložar

4. januarja je umrl v Manitowocu (ZDA) v enainosemdesetem letu starosti naš član, umetnostni zgodovinar, nekdanji docent za arheologijo na Ljubljanski univerzi, direktor Etnografskega muzeja v Ljubljani, urednik Doma in sveta, do upokojitve tudi ravnatelj muzeja v Manitowocu ter izredno ploden pisatelj dr. Rajko Ložar.

Dr. Rajko Ložar se je rodil v Ljubljani 29. avgusta 1905. V svojem življenju je obsegal različna področja kulturnega delovanja. V lanski 5. številki Glasa smo nekoliko predstavili njegovo delo, posebej pa bomo pisali v Meddobju XX, 3-4.

Ložar, ki se je zdaj poslovil od življenjskega odra, je bil verjetno eden redkih pričevalcev in tvorec prvih desetletij našega stoletja, zato mu gre še posebno časten spomin.



Šele v tej številki moremo objaviti podobi dveh naših novih ustvarjalnih članov, o katerih smo poročali že zadnjič. Zgoraj: Dr. Pavel Zablatnik, spodaj Tone Brulc. Prvi je s Koroške, drugi je v Argentini.



Torontska kulturna nagrada letos dr. Franku Bükviču!

Župnijska kranilnica in posojilnica SLOVENIA v Torontu je našemu ustvarjalnemu članu, pisatelju treh knjig, zadnja „Vojna in revolucija“, ki jih je izdala Slovenska kulturna akcija, naklonila kulturno nagrado za leto 1984 s temile besedami: „Mi vsi poznamo Vaše veliko literarno delo in smo sklenili, da Vam podelimo to nagrado kot za služnemu slovenskemu kulturnemu delavcu.“

Slovenska kulturna akcija nagrajenemu članu iskreno čestita! Nagrada obstoji v znesku 1.000 kanadskih dolarjev. Še veliko več je pa vredno za pisatelja priznanje, ki mu je gotovo v pobudo za nadaljnje pisateljstvo.

Zadnja priložnost za umetniško loterijo!

V prejšnji številki GLASA smo sporočili, da je bilo žrebanje umetniške loterije preneseno na dni okrog Velike noči 1985. Zdaj objavljamo točen dan žrebanja, ki bo na velikonočni torek 9. aprila pri večerni seji odbora. Za žrebanje pridejo v poštev le srečke, ki jih bomo do tedaj prejeli plačane. Zato lepo vabimo vse, ki so srečke prejeli, da jih pravočasno odkupijo in nam kupnino odpošljejo oziroma oddajo.

Izžrebane številke bodo objavljene v GLASU, ki prvi

izide po žrebanju. Tisti, ki so ali bodo srečke sicer plačali, niso nam pa poslali kuponov in ne sporočili številke svojih srečk, naj nam v primeru, da je kaka njih srečka zadela, pošljejo kupon vsaj po žrebanju, da mu bomo mogli umetnino dodeliti. (Brez srečke ali vsaj kupona ne bo mogoče dobitka nikomur oddati.)

Vsem, ki so srečke že kupili ali pa jih bodo vsaj do žrebanja, se za to pomoč Slovenski kulturni akciji ob njeni tridesetletnici iskreno zahvaljujemo!

prosimo, odkupite poslano vam srečko!

iz novih knjig

Zora Saksida – Sračje gnezdo

Z velikim pesniškim darom in ljubeznijo do otrok je Zora Saksida izdala v Gorici zbirko 76 otroških pesmi. Pod hudomušnim naslovom more bralec najti šop otroških pesmi, ki ga odlikuje svežina, preprostost, čistost in lahkotnost jezika.

V samozaložbi izdano zbirko je avtorica posvetila „vsem svojim nekdanjim učencem na Goriškem in Tržaškem“.

Pesnico odlikuje dobro poznanje otroške duše, bogatost opisanih motivov, ki izvira iz narave, živali, letnih časov in je morda samo Jeseni (str. 22) osebno globoko doživeta in z rahlo otožnostjo navdihnjena pesem.

Po uglajenosti in lahkotnosti verza se zdi, da Saksidova brez verza sploh ne zna govoriti; rima se ji ponuja in jo pogosto dobimo tudi v notranjosti verza in ne samo na koncu.

Pesmi so polne pomanjševalnic – prava otroška govorica – in so v brezhibnem ritmu še bolj dostopne otrokovi miselnosti. Ko iščemo izraz, ki ne bi bil pomanjševalnica, z začudenjem odkrijemo, da ga sploh ni. Način obdelave je podoba, piktoričen prikaz motiva, čuti se včasih pedagoška usmerjenost, vendar na nevsiljiv način prikaže otroku vez med njim in naravo; otrok in narava sta osnovni in nerazdružljivi temi njene poezije.

Sračje gnezdo je namenjena mladinski knjižnici. Napisana je sproščeno, z velikim razumevanjem in dobroto. Pesmi se z lahkoto vtisnejo v otroško dušo in spomin. Predstavljajo razkošnost mladinske pesmi v slovenski literaturi in zaslužijo, da jih denemo v predal spomina.

Še k Bükvičemu romanu „Vojna in revolucija“

JANEZ ZORAN iz Münchena avtorju v pismu z dne 27. novembra 1984:

„Naš župnik g. Rozman mi je dal Vašo knjigo v branje. Ne le, da sem jo bral celo ponoči, ampak sem ugotovil, da je to najbolj realen opis druge svetovne vojne na Slovenskem. Tudi moj prijatelj Mlinarič (oba sva bila nemška vojaka) je istega mnenja. Ali je bila knjiga izdana tudi v angleščini? V tem primeru bi jo rad kupil, da jo podarim svojim holandskim prijateljem, ki si ne morejo predstavljati, kako je bilo v vojni pri nas...“

P. Fortunat Zorman v reviji „AVE MARIA“ objavlja v nje decemberski številki tri in pol strani obsežno recenzijo tega dela. Navajamo iz nje le nekaj odstavkov:

„...Pisatelj opisuje predvsem osebe-ljudi. Sam je dolga leta nosil bremena vojne in revolucije ter je čutil povezanost z ljudmi, ki jih je zadela ista usoda. V svojih junakih nima v mislih ljudi, ki jih je poznal. Dogodki tudi ne potekajo tako, da bi v njih videli določena dogajanja tistega časa. Pisatelj ni mislil pisati zgodovinskega romana in tudi ne zgodovine v obliki romana. Ob branju sem čutil, da opisuje bolj osebe in njihov duhovni svet kot pa potek dogajanj vojne in revolucije. Dogodki in dogajanja so mu

samo okvir, v katerega postavi svoje junake in druge osebe v romanu. – Bralec mora biti razgledan in širokosrčen, da doume, kaj je hotel pisatelj povedati s svojimi junaki na strani partizanov, vaških straž in domobrancev in zakaj so bili to, kar so bili. Zato se v njihovem opisanju nehote dotakne napak, ki so jih zagrešili v prepričanju, da so na pravi poti. Njihove napake so neredko povečale grozote v Krajini. Moč pisateljevega ustvarjanja je v duhovnem razvoju njegovih junakov. – Zaradi zaposlenosti sem se težko odločil, da sem prebral ves roman, preden sem napisal te vrstice za knjižni pregled. Ni mi žal. Pisatelj je hotel nepristransko prikazati nastop raznih skupin med revolucijo. Čeprav prikazuje partizane v njihovem junaštvu kot neustrašene borece, stori to samo zato, da prikaže idealizem mladih ljudi, ki so mislili, da so se borili za svobodo naroda in za pravice in osvoboditev delavskega razreda. Vsa njihova borba je bila zaman, ker je bila usuznjena komunistični partiji in je pripomogla k zmagi marksističnega komunizma, ki ima namen uničiti vso slovensko tradicijo in kulturo in vse pretopiti v marksistično jedro. Bükvič je s tem romanom doprinesel nekaj novega v slovensko literaturo. Njegov prikaz komunistične revolucije med vojno je edinstven. Roman „Vojna in revolucija“ je izšel v času, ko tudi na komunistični strani iščejo „idealisti“ odgovor na vprašanja, ki je nanja Bükvič mojstrsko odgovoril v četrtem delu svojega romana.“

Od slovenskih časopisov in revij, ki so ocenili Bükvičev roman, je le eden, ki ga je ocenil negativno. V „Taboru“ je neki Pika povsem neliterarno, naravnost banalno označil roman kot „gnojnico“. Na ta nečedni zapis v slovenskem listu avtor romana takole odgovarja:

„Moj roman je torej gnojnica, zato ker se ne držim Vaših klišejev. Jaz nisem noben peroprask in „Propagandaleiter“, da bi opisoval mrtve tipe: komuniste, belogardiste, fašiste in druge -iste, temveč pisatelj, ki gradim žive značaje. Če bi bilo po Vašem ali po Frančku Sajatetu, bi bili vsi Slovenci (vsaj v Ljubljanski pokrajini) zločinci.“

Se mi za malo zdi, da bi se z Vami pričkal, še manj iskal vzroke Vaše življenjske zagrenjenosti. Namesto mene naj spregovorijo drugi, slovenski braveci pa si naj potem sami ustvarijo svojo sodbo.

Fairfield, 6. dec. 1984

Frank Bükvič, pisatelj.“

Slikoviti akvarel Bare Remčeve za umetniško loterijo.



ustvarjalci SKA

Nastopa Janeza Vasleta

Basist Janez Vasle je 8. novembra 1984 imel v Santa Fe koncert s krajevnim simfoničnim orkestrom pod vodstvom dirigenta Alberta Merenzona. Po koncertu je Vasle zapel tri arije (skupaj z orkestrom) in sicer iz Bacha (kantata št. 86), Čajkovskega Evgenija Onjgina in iz Mozartove Figarove svatbe; ta zadnja je imela še prav poseben odmev pri publiku.

Kasneje, 3. decembra pa je naš član imel na radiu Rivadavia v oddaji Los intérpretes enourni program. Ob klavirski spremljavi je izvajal večinoma klasična dela.

Lučka Kralj Jermanova

14. in 15. dec. je bil v katedrali v Barilochoh 17. božični koncer „Navidad coral“, na katerem so nastopali Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche, komorni zbor Gaudeamus, moška skupina Nativitas in razni bariloški instrumentisti, vsi pod vodstvom ge. Lučke Kralj Jermanove.

Na koncertu je nastopilo več Slovencev: prvič nastopajoča Anica Arnšek, ki je na orglah igrala tri Bachove in en Buxtehudejev koral, pevci Janez Vasle, Milena, Andrej, Ivan, Cilka in Zalka Arnšek, Janika in Marko Jerman, Rezika Škulj, Janez Rode, poleg naše članice Lučke Jermanove.

razgledi

Svobodni razgovori

Svobodni razgovori je glasilo Slovensko-avstralskega literarno umetniškega krožka (SALUK). Ime samo pove, da ne gre za avantgardno, modno ali zgolj visoko kvalitetno revijo, je pa kljub temu razgibala in obnovila umetnostno dejavnost v Avstraliji.

Iz prve številke II. letnika izvemo po pismu urednici (podpisan je MEM), da je pri rojstvu revije botrovalo odklonilno stališče do skupnih vzgojnih jeder, ker se je tudi avstralsko izseljenstvo zavedelo pogubnih posledic za naš jezik in pri tem tudi nakaže krivico, ki so jo z njimi hoteli storiti najbolj zvestemu narodu federacije.

V drugi številki je skopo nakazano ozadje, v katerem so izhajali v letu 1983 Svobodni razgovori v okviru Zdrženja avstralsko-jugoslovanskih piscev. Čeprav se urednica Pavla Gruden zahvaljuje za pomoč pri izdajanju Jugoslovanskemu centru za socialno skrbstvo v Sidneyu (papir, uporaba stroja, poština), se opazi, da so se Slovenci zavedeli svoje moči in možnosti kulturne osamosvojitve in da slovenstvu morejo več pripomoči v samostojnosti kot v družbi drugih.

Revija je res lepo opremljena s slovenskimi ornamentami. Nekateri prozni in pesniški prispevki so v angleščini, ponatiskujejo pa tudi članke iz matičnih in avstralskih revij, vendar brez zadostnih podatkov (datum, list, stran itd.). Čeprav je revija umetniško precej neenakomerne kvalitete, iz nje diha ganljiva ljubezen do vsega slovenskega. Med sodelavci je nam znani pisatelj Bert Pribac. Odgovorna urednika sta Pavla Gruden in Jože Zohar.

Svobodni razgovori imajo namen združiti tiste rojake v Avstraliji, ki hočejo v svobodnem svetu (prav celotna druga številka je posvečena vprašanju svobode) nadaljevati s svobodno slovensko tradicijo v kulturi, dati pa jo hočejo v poznanje avstralskem svetu, ki dosti ne ve o njenem obstoju.

Za ohranitev imen sodelavcev in napisane snovi, zlasti za zgodovinarje v prihodnje bi služilo kazalo.

Svobodnim razgovorom želimo vztrajnosti. Gre jim naša vzpobuda, tudi če se ne strinjamo z nekaterimi prispevki, želimo jim, da bi ostali res svobodni!



„Golabčki“, je nazvala slikarica Marjanca Savinšek, ko je to sliko darovala za našo loterijo.

pisma

Naš član in zvesti sodelavec, jezuit p. Vladimir Kos, na Japonskem živi s Slovensko kulturno akcijo tudi molitveno. Glavnemu uredniku Francu Papežu je ob čestitkah, da je operacija, ki se ji je podvrigel, uspela, dodal tudi tole veselo vest:

„Odslej bom vsak mesec daroval sv. mašo v čast sv. Frančišku Saleškemu, zavetniku kat. ustvarjalcev besede, za telesno in duševno zdravje tistih SKAjevcev, ki so pravi nosilci SKA (vštevši tiste, ki so odšli v večnost, da nam od tam pomagajo).“

Iskrena hvala za predobrodošli duhovni dar!

Publikacije, ki jih prejema SKA

Slovenska kulturna akcija prejema v zameno za svoje publikacije sledeče časopise:

Ameriška domovina - Anthropos - Božja beseda - Celovski zvon - Cerkev v sedanjem svetu - Dialog - Družina in dom - Hrvatska revija - Hrvatski narod - Katoliški glas - Katoliški misijoni - Glas Korotana - Makedonska tribuna - Mladika - Most - Naši razgledi - Smer v slovensko državo - Slomškov list - Svobodna Slovenija - Slovene Studies - Tabor - Vestnik - Zaliv.

France Gorše: Pokopališče s križi. - Risba za našo umetniško loterijo.



Pismo iz novoletnega Tokia

Dragi Glas!

Pod žarki hladnega sonca na kovinasto modrem nebu Ti najprej želim iz srca: milosti polno Novo leto ali – kot pravimo po japonsko – akemášite omedetó gozájmas (po smislu: čestitam, ker nam je bil spet podarjen čas). Obenem Ti moram sporočiti, da me je nov MED. (XX. 1984. 1-2) s svojimi 160 stranmi, ki sem jih vse prebral do 23. decembra, znova razveselil; po pestri in bogati vsebini sodeč bi se mu lepo podal še kak podnaslov, npr. Mladost Ustvarjanja.

Naj Ti najprej zaupam, kako me je zajela poezija. Cukalejeva pesem pričara indijski svet s tremi kiticami; četrta kitica zveni bolj teološko kot pesniško in bi njene sveže podobe pesnik moral najbrž drugače povezati in uskladiti z ostalimi, indijsko utripajočimi verzji. Najboljša Merlakina pesem se mi tokrat zdi Beseda moči: nekaj demonsko lepega je v njej, zato pesnico takšna Beseda pesniško vrvilačuje, čeprav se ob njeni nečlovečnosti zgrozi. Tudi ostale tri pesmi tega ciklusa izvenijo v neke vrste grozo, kljub živim barvam pesniško doživete podobe narave. Ali ni tematika groze, kot tematika grdih stvari nasploh, ena najtežjih pesniških problemov? Kdor izmed pesnikov slutiti tudi v tej tematiki grozljivo lepoto, nam svoje doživetje mora tako predstaviti, da tudi mi kljub grozi zaslutimo lepoto svojske vrste, ki je brez groze odnosno grozljivih danosti ne bi moglo biti. Ne vem, kako doživljajo te štiri pesmi ostali bralci; meni se zdi, da je element groze še takorekoč v surovem stanju; a kar je lepega v teh pesmih, dokazuje, da se Merlakova odlično razvija v tej smeri.

Papeževa „Vrata“, Rotova „Pot skozi noč“, Bükvičev Stres in Kramolčev „Črni pes“ so povestice, dovršeno zgrajene v slogu ameriško-angleške „short story“, toda po učinku so si neenake: konec Papeževe povestice me zadovolji, pri ostalih treh povesticah pa se mi končni občutek izmika; ponavljam: vse tri so napeto in živo povedane in ustvarijo pričakovanje nečesa dramatičnega na koncu, a tega dramatičnega dogodka, besede, dejanja ni, vsaj jaz ga ne dojamem – kot da bi naenkrat usahnila ustvarjalna moč in se zadovoljila s koncem, ki je dejansko prebiral. Seveda je možno, da mojemu čutu odkrivanja nekaj manjka in ne morem prodreti v globlji smisel besed in dejanj na koncu. Želel bi še več povestic izpod peres teh štirih, ker znajo tako napeto pripovedovati! Bükvičevo povestico bi lahko imenoval humoresko ali – bolj pravilno – tragihumoresko, čeprav nismo takšnega izraza doslej skovali: človeku se v povestici ustvarjeni liki Amerikancev nekam zasmilijo... Skoraj bi pozabil: vprašaj, prosim, o priliki Rodeta, kaj pomeni Borges, to je naslov njegove špansko pisane pesmi; mi izven Argentine in Južne Amerike si pri tem pojmu ne moremo ničesar predstavljati. Osebo me v pesmi sami moti idealističen način popevanja; zdi se mi, da ne drži „todo está en todo“, pa čeprav sta se za to ogrevala stari Anaxagoras in ne tako stari Leibniz; čutim, da krasno zveni „es una suma del asombro“, toda kaj, ko gre le za „arquetipo“... Mimogrede: kdo ali kaj je „Yi king“ v 4. vrstici od spodaj? Gre morda za tiskovno napako in je pravi izraz I Ching, slavna kitajska vedeževalna knjiga? Vendar: kako čudovito, da lahko Slovenec prepere tako moderno v španščini!

Lahko potegneš črto prav tukaj, toda če misliš, da za Novo leto daljše pismo ne obremenjuje nikogar, prisluhni še tem vrsticam. Vzemiva Brumnovo globoko in tako potrebno analizo pod naslovom „Naši naglavni grehi“, str. 15, sedma vrstica od spodaj: „Seveda pot do resnice ni lahka...“; šesta vrstica pravi: „gotovo pa je ne najdemo!“, česa – poti ali resnice same? In ali je tako „gotovo“, da je ne najdemo – poti odnosno resnice – „na straneh poljudnih ali modnih revij“ in tudi ne „v televizijskih oddajah“? Slutim, kaj hoče naš filozof povedati s temi besedami, a v sedanji formulaciji zvenijo preostro in presplošno; televizijska

oddaja lahko prenaša papežev govor, lahko predstavi občinstvu konkretno filozofsko debato, kot je bila npr. tista na londonski BBC med lordom B. Russellom in jezuitom F. Coplestonom in ki je vplivala na mislece in knjige, ki so jih potem pisali; nekateri znanstveniki pa tudi iznajditelji so se najprej šolali pri cenenih poljudnih revijah; in če razumemo besedo „moden“ v zvezi z modo predvsem v načinu oblačenja, moramo reči, da prenekateri žena v razvitih deželah črpa svoje pošolsko znanje iz člankov, s katerimi skušajo nekatere modne revije razširiti obzorja svojih čitateljic (in jih tako še bolj pritegniti v mrežo naročnic).

Kopušarjev esej je vreden ponovnega razmišljanja, saj skuša osvetliti tako važen problem kot je smisel zgodovine. A nekaj izrazov se mi ne zdi dovolj jasnih za temeljito analizo problema. Grški „pojem časa je bil statičen“ (str. 34); toda „vse se vrti, je rekel Heraklit“; ali ne vsebuje takšna splošna gibljivost – dinamiko? „Politična modrost in moralne kreposti naj po njihovem mnenju uravnavajo življenje“, iz katerega se prede zgodovina; kako je potem treba razumeti stavek, da po istih Grkih „zunanje sile“ uravnavajo zgodovino? Na str. 34 sl. beremo, da je Avguštin ustanovitelj „filozofske zgodovine“, obenem pa, da njegovo razpravljanje „ni samo filozofija, marveč že prehaja v teologijo zgodovine“; ali je treba to tako razumeti, da je v Avguštinovem razpravljanju mogoče odkriti filozofska načela, da pa je celotno delo pravzaprav teologija? Saj si avtor že v prvem odlomku privzame Toynbee-jevo misel, da „se človeški razum sam ne more dokopati do jasnega in zadovoljivega odgovora.“ Avguštinova analiza je predstavljala neke vrste zadovoljil odgovor, saj je vplivala „na vso kasnejšo evropsko miselnost.“ (Str. 35.) V kakšnem smislu je sodobnemu marksizmu „vodilo zgodovine: razum?“ (Str. 36.) Ali ni po njihovem vodilo zgodovine dialektični proces, čigar odkritje po Hegelu in pravo tolmačenje po Marxu že Engels in Lenin označujeta kot zgodovino največjih zgodovinskih dosežkov? Tretji odstavek na str. 36. govori o Toynbee-jevih hipotezah; najprej zaznamo, kaj je Toynbee umeval „v začetku“, prehod v poznejšega, starejšega Toynbee-ja pa ni nikjer nakazan. Ali je „metahistorija“ na str. 37. nekaj drugega kot filozofija zgodovine? Bil je čas – menda pod vplivom oxfordske jezikovne analize –, ko so, vsaj v angleško govorečem svetu, uvedli celo vrsto tkzv. meta-panog, npr. metascience, metamathematics, metahistory itd. S tem so hoteli reči, da gre za (največkrat filozofske) razmišljanje o določenem predmetu, ki je sicer značilen za kakšno znanost. Toda privrženci jezikovne analize kot edino merodajne filozofije izginjajo in tako izginjajo, vsaj kolikor je meni znano, tiste meta-besede, vračajo se stare enačice kot npr. filozofija jezika, filozofija matematike, filozofija zgodovine. Včasih naletimo na misleca, ki s predpono meta- označuje panogo, ki se mu ne zdi tako natančna kot kakšna naravna znanost, ker je pač v meta-stanju, bi rekli, to je izven ali onstran območja, podvrženega čutom in njihovim aparatom. Ali smemo potem takem enačiti metahistorijo in filozofijo zgodovine? Na str. 37. ne razumem, kako je večnost „prisotna v klasično grški lepoti „odnosno“ v Justin Janovi Hagiji Sophiji – večnost je vendar trajanje, ki nima ne začetka ne konca. In: pomeni kultura v istem odstavku isto kot civilizacija? In: ali se na razvalinah ene kulture res zmeraj „rodi druga, višja, boljša?“ Ali se res vse civilizacije „razvijajo v smeri popolnejšega“? Ali gre res „vsa kultura... v to boljše smer?“ Kakšno merilo popolnosti in dobrote ima esejist pred očmi – naravno pod vplivom Kristusovega odrešenja? Tako katoliška kot protestantska teologija – vse od leta 1949 naprej, ko je izšla O. Cullmannova „Christus und die Zeit“ – se zavedata, da leži iztok zgodovine takorekoč v delti Kristusovega vprašanja: „Kaj se vam zdi? Bo Sin človekov našel vero na zemlji, ko spet pride?“ (Lk 18, 8.) Ni dvoma, da se narodi zemlje pomikajo proti bolj občuteni skupnosti; toda, pravi npr. T. R. Heath (v članku Progress – Napredek, v New Cath. Encycl., XI: 834b), so misleci, ki na koncu svetovnih premikov k skupnosti ne

vidijo Skrivnostnega Telesa Kristusovega, ampak eno samo koncentracijsko taborišče... Isti T. R. Heath navaja sv. Ireneja v 2. stoletju kot prvega, ki je sistematično nastopil proti cikličnemu pojmovanju časa in skušal dojeti smisel časa od ustvarjanja do trenutka, ko zgodovina tega sveta preide v vek nove zemlje in novega neba (glej 10. vrsto od spodaj na str. 38, kjer bo sv. Avguštin najbrž rade volje odstopil prvenstvo v tem smislu sv. Ireneju). – Posebno vrednost Kopušarjevega eseja vidim v tem, da človeka sili k razmišljanju, posebno ker je esej tako zgoščeno pisan, da načne veliko več problemov kot pa jih more rešiti.

Znova lahko potegnem črto – dovolj sem napisal. Vendar mi novoletni odhiti daje še nekaj časa na razpolago; rad bi Ti omenil vsaj še en esej, Avgusta Horvata „Razmišljanja med potovanjem v tujini“. Pisatelj skuša, kar se da objektivno, analizirati bolečo razdvojenost celotnega slovenskega zdomstva; trudi se, da nakaže zdravilna sredstva za ublažitev, če že ne za zacelitev rane. Kolikorkoli zavisi stvar od tistih izmed nas, ki smo ideološko izgnanci, avtor meni, da je eden glavnih vzrokov te tako boleče razdvojenosti – „še vedno glavno vprašanje“: str. 117, v. 10 – da svojim nasprotnikom ne moremo odpustiti, čeprav nas dnevni Očenaš k temu napeljuje. Zdi se mi, da od pojmovanja Očenaša na tem mestu zavisi dosti, ne le v tem eseju, marveč še marsikje drugje. „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom“ je tkz. peta prošnja Očenaša; beseda „dolge“ je vesten prevod Matejevega izročila (Mt 6, 12), beseda „odpuščamo“ pa sledi Lukovemu izročilu (Lk 11, 4). Težišče te prošnje je tako pri Mateju kot pri Luki v izrazu „kakor tudi mi“. Na to mero odpuščanja se sključujemo, a sama na sebi ne more izsiliti božjega odpuščanja – Boga zanj prosimo. Matej poroča (18, 21-35) o Jezusovi priliki o krutem kraljevem uslužbencu; Peter je sprožil Gospodovo razlago s svojim vprašanjem, kolikokrat mora odpustiti „bratu, ki mi je storil krivico“. Kralj v tej priliki požene iz svoje službe in da zapreči v ječo enega svojih uslužbencev, in sicer s temi besedami: „Cel dolg sem ti odpustil, ko si me rotil. Ti bi moral s svojim tovarišem uslužbencem ravnati podobno usmiljeno, ali ne?“ Ta so-uslužbenec ga je namreč bil rotil zaman, da potrpi, dokler mu ne poravnava dolgov. Kar prevajam z besedo „rotiti“ odgovarja grškemu izvirniku porakaléiná; v tej priliki označuje parakaléin tako rotnje prvega kot drugega uslužbenca; Matej, Marko in Luka s to besedo opišejo v svojih evangelijih silno ali vneto prošnjo, ko se različni ljudje zatekajo k Jezusu po pomoč; isto besedo rabi sv. Pavel v 2 Kor 12, 8 – ko trikrat z vso silo srca prosi Gospoda, da ga reši določenega Satanovega napada. „Kakor tudi mi“ torej predpostavlja prošnjo na strani tistega, ki nam je zadal krivico, da mu (ali: ji) odpustimo. Seveda ima lahko taka prošnja različne oblike izražanja, morda se javlja le posredno, ker človek ne zmore neposredne prošnje. Pri neposredni kot pri posredni prošnji za odpuščanje gre za odklonilno stališče do zlega dejanja pa tudi za neke vrste pripravljenost za poravnanje prizadete škode, če se škoda da popraviti in je tistemu, ki odpušča, všeč; morda je ta ne želi, ker so mu znaki skesanosti ljubezni dovolj, seveda če more odločiti v imenu tretje osebe, ki ji je krivica morda zadala dolge ločene vrste škode. Zamislimo se za hip v dejanje odpuščanja, ki se dogodi enostransko: naj oseba, ki mi je zadala krivico, prosi odpuščanja ali ne – jaz ji že vnaprej odpustim, to je odpustim komurkoli, karkoli je storil, dela, ali bo storil meni v več ali manj bolečo škodo, rano, krivico. Dolg resnično odpustiti pomeni dolg izničiti; zame v tem primeru takorekoč strahotne resničnosti zlega dejanja ni več, čeprav prav od njega trpim; toda ker se človek, ki dela krivico, od svojega dejanja ne loči, ga ne obžaluje, se v volji z njim istoveti, te človekove drže ne morem z enostranskim odpuščanjem izničiti – človekova volja je najgloblja resničnost tako dobrega kot zlega dejanja; moje enostransko odpuščanje pa vendar izniči, odnosno bi izničilo, zlo dejanje tako, da bi ga istovetilo z nečim, kar ne potrebuje voljne odklonitve

osebe, iz katere izhaja; z drugimi besedami: z nečim, kar je enako dobremu dejanju, za katero nam ni treba biti žal. Posledica? Drža, ki bi bila navzkriž z enim izmed osnovnih nauk Božje besede: „Zli naklepi... umor... tatvina... prešuštvo... zavist... vse to zlo prihaja iz človekove notranjosti in človeka onečašča.“ (Mk 7, 22-23.)

Zato se mi zdi, da ljudje, ki zagovarjajo enostransko odpuščanje (ne avtor tega eseja), češ pozabimo medvojne dogodke bratomornega klanja in sezimo v bratški ednosti v roko naslednikom komunistične revolucije v sedanji Sloveniji, taki ljudje se nekje temeljito motijo. Kot da to sami slutijo, skušajo svoj mirovni predlog omiliti z besedami: obe strani sta zakrivila krivice, ena stran torej ni boljša od druge, krivice si leže v ravnotežju, če že moramo govoriti o krivicah. Tudi to omiljevanje potvarja resničnost. Vsak govor o krivicah predpostavlja določeni kriterij dobrega in zlega, ki nam sodbo omogoča. Domobranci in drugi protikomunistični borci so se čutili vezane vsaj po načelih krščanske etike, ki vsebuje splošnočloveške pravice, prilagodljive vsakemu zgodovinskemu položaju. KP (vsake dežele, ne le Slovenije) priznava le en marksistično-leninistični kriterij dobrega in zlega. Javna tajna je, da je KPS po tem kriteriju v revoluciji uporabljala naslednja sredstva: brezvestnost, prevaro z monopolizacijo oboroženega odpora, nepriznavanje demokratskega načela večine, laž, kleveto, ustrahovanje, mučenje, likvidacijo kot najkrutejše sredstvo, in skrite stike s samim okupatorjem (glej vse to dokumentirano v Staneta Kosa „Stalinistični revoluciji na Slovenskem 1941-1945“, 1., str. 134-137). S tega vidika nekomunisti odnosno protikomunisti in komunisti sploh nimajo skupnega besednjaka in torej ne skupnega zakonika. Toda nekatera dejanja so tako splošno-človeškega značaja, tako globoko vplivajo na človeško družbo, da se njih dobrote odnosno zla zlahka zavedamo, pa čeprav dejanje imenujemo z drugačnim imenom. Takšno dejanje je npr. umor jetnika brez pravičnega sodnega postopka, v našem primeru pokol več kot desetisoč z zvijačo ujetih domobrancev leta 1945; nekaj strahotno nečloveškega je v tem dejstvu, tako da ga KPS skuša za vsako ceno skrivati – pred občečloveškim forumom doma in v tujini. Zakaj se ne morejo javno ponašati tudi s tem revolucionarnim podvigom, ko se vendar ponašajo z manjšimi krutostmi? Kakor so se domobranci in ostali protikomunistični borci bojevali za bodočnost slovenskega naroda proti nevarnosti, da postane stalinistična kolonija, tako ima tudi nezakoniti pokol ali umor tistih tisočev ujetnikov vsenarodni značaj; in ker je občečloveškega značaja, je priznanje te strahotne krivice, storjene celemu slovenskemu narodu, možno na občečloveški ravni, ki zadeva korenine bitnosti naroda ali države – priznanje, ki vsebuje pripravljenost, na primeren način zadostiti celemu narodu za ta zločin. To priznanje mora izhajati od naslednikov stalinistične revolucije v sedanji Sloveniji, saj se imajo za trenutne predstavnike matične Slovenije.

Kaj pa zločini na strani domobrancev in ostalih protikomunistov? Pravkar omenjenemu klanju podobnih činov sploh ni – tudi partijsko vodeni zgodovinarji jih ne morejo odkriti. Še nečesa ne smemo pozabiti: domobranci in večina ostalih protikomunistov so se čutili odgovorne osebnemu Bogu; komunisti pa se čutili odgovorne le partiji in njenemu zgodovinsko pojojenemu tolmačenju Marxa, Engelsa, Lenina, in v našem primeru tudi Stalina; dejanska tolmačenje opredeli vrednost dejanj; ker za pravega komunističnega osebnega Boga ni, je partija njegova najvišja instanca. Seveda je možno, da so posamezni domobranci in ostali protikomunisti zakrivilo zločine občečloveškega značaja – toda med možnosjo in dejstvom je v zdravi človeški družbi za izključitev usodne pomote vrinjen – pravičen sodni postopek. Celu kruti Rimljani so se ravnali po načelu culpa non presumitur – po naše: dokler ne dokažemo krivde, je vsak nedolžen. Pravzaprav ni le pokol domobrancev, ki čaka na javno zadoščenje – je še ena krivica, ki zadeva ves slovenski narod in

ki mu jo še zmeraj dela KPS – diktatura partije, z drugimi besedami, zatiranje matične Slovenije, tako da ne more vladati prava svoboda. Takšno govorjenje ni pretiravanje: komunisti sami pravijo, da je njihova oblika vladanja (do dokončne svetovne osvoboditve) diktatura proletariata (beri: diktatura partije, ker je celo sam Marx videl, da proletarijat kot takšen ne more voditi ne revolucije ne naroda in ne države). Takšno politično nasilje je krivica, zadana narodu: slovensko ljudstvo ima pravico, da se svobodno udejstvuje v družbi ostalih narodov; zakaj bi nekomunistična večina Slovencev morala postati služkinja (in včasih sužnja) v službi KPS? Tudi to krivico morajo nasledniki stalinistične revolucije v sedanji Sloveniji priznati, javno priznati in za to krivico primerno zadostiti: zadeva namreč cel narod!

Ali lahko pošteno molimo peto prošnjo Očenaša v zavesti teh nezaceljenih narodnih ran? Z ozirom na one, ki so odgovorni vsaj za ti dve veliki narodovi krivici? Da: pri tem moramo biti v srcu pripravljeni, odpustiti iz srca, ko pridejo odgovorni za ti narodovi krivici prosit narod odpuščanja, seveda ko pridejo prosit ne z zvižajo in ne le z besedami, čeprav so tudi te življenjsko važne. Tudi pri katoliški spovedi velja načelo, da mi Bog odpusti le, če se resnično kesam.

Morda je še bolj važna kot ta peta prošnja Očenaša – Jezusova zapoved, da ljubimo sovražnike: da zanje molimo in jim celo delamo dobro, če tako prilika nanesse – ne da bi smeli odobravati njihovih slabih dejanj, z drugimi besedami, ne da bi pri tem izničili razliko med dobrim in zlim. Spominjam se, da sem bral na prvi strani vatikanskega časopisa L'Osservatore Romano, na dan objave Stalinove smrti: Katoliška Cerkev se klanja pred smrtjo tudi tega člove-

ka, ne more pa obenem pozabiti njegovih prisilnih taborišč v Sibiriji, ki pomenijo kršitev osnovnih človekovih pravic. Ko so našega Gospoda aretirali, je čudežno ozdravil odsekano uho enega izmed policistov, Pilatu je do neke mere odgovarjal, velikemu duhovniku je komaj odgovoril, pred Herodom pa je enostavno molčal; a Njegova odrešilna smrt je veljala tudi tem trem osebam te svetovne tragedije – ko bi bili zmožni kesanja. Skrivnost obdaja kes – tako Juda Iškarjot kot Peter sta se svojega izdajstva pokesala: Juda se je obesil; Petru pa je Gospod izročil prvo oblast nad Svojo Cerkvijo... Je razlika med dobrim in zlim dejanjem, je razlika med kesom in kesom; in zato ima smisel moliti za sovražnike, v našem primeru za naše narodne sovražnike – da bi našli pravo pot naprej; zlo namreč zavira, moralno dobro dejanje pa pospešuje rast. Molitev za sovražnike – resnične, konkretne, krute osebe – spremlja poseben blagoslov (glej npr. Pavlova in Petrova pisma, in Štefana Apostolskih del.)

Dragi Glas!

Nimam opravičila za tako dolgo pismo. Morda sem bil že dolgo čakal na to priliko. Cela vrsta lepih stvari v tem Medu bo morala potrpeti do naslednje dobre prilike za oceno. Oblaki so zastrili letoletno tokijsko nebo; upam, da ne bodo zastrili še Tvojega obraza, ko se boš ubadal s tolikimi vrsticami. Po oceanskih valovih Ti pošiljam ponovno voščilo: da bi bilo celo leto novo ustvarjanje!

Tvoj daljnovzhodni dopisnik

Vladimir Kos.

KNJIŽNA IZDANJA SLOV. KULTURNE AKCIJE

102. MAUSER, Karel, ZEMLJA SEM IN VEČNOST. Izbrane pesmi. Ilustrirala Bara Remec. Besedo o pesniku napisal Tine Debeljak. (U\$S 8.)
103. KRIVEC, Jože, PIJ, FANT, GRENKO PIJAČO, 1978, 284 strani. V duhu realizma, obenem pa v razpoloženjsko lirčnih opisih poustvarja svoja doživetja v treh svetovih (rodni kraj, življenje v taboriščih in svet Amerike), povezanih med seboj s spomini in ranami. Riske in oprema: Ivan Bukovec. (b.: U\$S 8, v.: U\$S 11.)
104. MEDDOBJE XVII, 1. 1980. Celotni letnik obsega 382 strani. Uredil in opremil F. Papež. (U\$S 7.)
105. BÜKVIČ, Frank, ZGODBE O ZDOMCIH IN ŠE KAJ, 1979, 215 strani. Zgodbe so tretja Bükvičeva knjiga. Zgodbe prekmurskega človeka tako na domači zemlji, kakor tudi v zdomstvu in podobe iz okolja, ki ga v novem svetu obdaja. Ovitek: Marko Jerman. (b.: U\$S 7, v.: U\$S 10.)
106. Brumen, Vinko, NAŠ IN MOJ ČAS, 1980, 376 strani. Knjiga vsebuje eseje in razprave, ki se ne ukvarjajo s kakimi abstraktnimi idejami, načeli in pojmi, ampak ostajajo v tesnem stiku z življenjem, kateremu išče smisel, ideale in cilje. (b.: U\$S 12, v.: U\$S 15.)
107. MEDDOBJE, XVII, 2-3. (U\$S 14.)
108. ANTOLOGIJA SLOVENSKEGA ZDOMSKEGA PESNIŠTVA, 1982, 280 strani. Knjigo sta uredila Tine Debeljak in France Papež. Izbor iz del dobrih 40 pesnikov, po večini iz zdomstva, nekaj takih, ki so se iz zdomstva vrnili domov, je pa med njimi tudi kdo, ki ni nikdar zapustil Slovenije, a je objavljal zunaj nje (S. Majcen). (b.: U\$S 15, v.: U\$S 18.)
109. MEDDOBJE XVII, 4. (U\$S 7.)
110. KOS, Vladimir, SPEV O NAŠI GORI, 1978, 60 str. Pesnitev je izvirna vizija naše zdomske hoje na japonski Parnas s sodobno problematiko slovenstva v simfonično podani zgodovinski perspektivi „naše“ gore. Oprema in risbe: France Gorše. (U\$S 6.)
111. MEDDOBJE XVIII, 1-2, 1982, 3. letnik obsega 320 strani. (U\$S 14.)
112. MEDDOBJE XVIII, 3, 1982. Uredil konzorcij (France Papež). (U\$S 7.)
113. GERŽINIČ, Alojzij, BOJ ZA SLOVENSKO ŠOLSTVO NA PRIMORSKEM za delovanje dr. Srečka Baraga pri ZVU, 1983, 212 strani. Knjiga je posvečena dr. Baragi kot zaslužnemu obnovitelju slov. ljudskega in srednjega šolstva na Primorskem po letu 1945. Neobhodno potreben dokument za spoznavanje polpretekle zgodovine na Primorskem (RAZPRODANO).
114. MEDDOBJE XVIII, 4, 1983 (U\$S 7.)
115. MEDDOBJE XIX, 1-2. Celotni letnik obsega 328 strani. Uredil konzorcij (Glavni urednik France Papež). Načrt za ovitek: arh. Jure Vombergar. (U\$S 14.)
116. BÜKVIČ, Frank, VOJNA IN REVOLUCIJA, 1983, 712 strani. Literarni opis druge svetovne vojne na Slovenskem. Dogodki in kraji so samo okvir glavnega pisateljevega namena: oris osebnosti in razvoja njegovih junakov. Ovitek: Kevin Cox. (b.: U\$S 20, v. U\$E 25.)
117. MEDDOBJE XIX, 3-4 (Izdanje je po pomoti numerirano kot 116). (U\$S 14.)
118. LENČEK, Ignacij, RAST V RESNICI IN LJUBEZNI, 1984, 474 strani. Izbor razprav in člankov univ. docenta moralke v Ljubljani. Urednik A. Geržinič je na začetnih straneh orisal Lenčkovo življenje in osebnost ter sestavil bibliografijo njegovih spisov. (b.: U\$S 15, v.: U\$S 20.)

CORREO ARGENTINO CORR. CENTRAL Y SUC 6	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. Urejuje ga tajništvo. Tisk Editorial Baraga del Centro Misional Baraga, Colón 2544, 1826 Remedios de Escalada, Pcia. Buenos Aires, Argentina. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina. - Editor responsable Slovenska kulturna akcija (Andrés J. Rot), Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina.